

José Saramago, laureat cu premiul Nobel pentru Literatură în 1998, s-a născut în 1922 în Portugalia și moare în iunie 2010, la vârsta de 90 de ani, după ce în 2009 reușește să editeze "Cain", un roman în care se joacă, ireverențios, cu personaje bine-cunoscute din Biblie și demontează toate convențiile, deschizând calea pentru numeroase întrebări referitoare la raportul omului cu divinitatea, așa cum a făcut cu foarte controversata "Evanghelia după Isus Christos" (1991).

În romanul "Cain", Dumnezeu este redus la o simplă zeitate cu puteri limitate, el, atotputernicul, este limitat. După ce Cain își ucide fratele, Abel, Dumnezeu își recunoaște partea sa de vină pentru crima, urmand ca Domnul să facă un pact cu Cain cu pretul unui semn pe frunte care-l apara de moarte. Astfel, Cain calatorește în timp, cunoaște și intra în legătura cu numeroase personaje biblice, de la Lilith la Avraam cel gata să-l sacrifice pe fiul său, Isaac, pentru a face voia Domnului, ajunge în orasele blestemate Sodoma și Gomora, va urca apoi pe muntele Sinai și, finalmente, se va îmbarca pe arca lui Noe. În tot acest timp, nu va ezita nici o clipă să discute în contradictoriu cu Dumnezeu, ba chiar să-l provoace pe acesta, punându-i la îndoială nu doar puterea, ci mai cu seamă capacitatea de a lua deciziile corecte pentru oamenii pe care îi crease.

„Ca și în romanul sau Evanghelia după Isus Cristos, Saramago recreează în Cain povești cunoscute de toată lumea, dar o face tot timpul atent la puterea lor și la puterea misterioasă a povestitului. Departă de a le rastalmaci ori de a le trunchia, le schimbă la nesfârșit perspectiva, ca în lumina iluzorie și tot timpul schimbătoare a unei prisme. ” (The New York Times)

Întrebările lui Cain sunt nemulțumirile lui Saramago: ce fel de Dumnezeu e acela care, în episodul Sodoma și Gomora, îi ucide și pe copii pentru pacatele părinților? ce fel de Dumnezeu se mânie și nu mai pierde vremea ca să separe grâul de neghina, ci judecă în grup? de ce tot ce se întâmplă rău e în răspunderea diavolului – el nu există tot cu voia lui Dumnezeu? Sunt chestiuni care l-au preocupat mult pe Saramago din moment ce nu a lăsat moartea să-l surprindă fără a fi terminat cartea asta.

„Atunci când domnul, cunoscut și ca Dumnezeu, și-a dat seama că Adam și Eva, perfecti în toate câte lasau să se vadă, nu scoteau nici o vorbă, nu enuntau nici măcar un sunet, fie el cât de primitiv, n-a avut încotro decât să se supere pe sine însuși, din moment ce nu mai era nimeni altcineva în grădina Edenului pe care să poată da vina pentru grava omisiune.”

„Eu mi-aș fi dat viața pentru el, dacă nu mi-ai fi distrus-o tu pe a mea, Am vrut să te pun la încercare, Și cine ești tu să pui la încercare ceea ce tu însuți ai creat, Sunt stăpânul și suveranul tuturor lucrurilor, Și tuturor ființelor, vei spune, dar nu și al meu și al libertății mele, Libertate ca să ucizi, Așa cum și tu ai fost liber să mă lași să-lucid pe Abel, când statea în puterea ta să mă împiedici.”

„Cititorul a văzut bine, domnul i-a poruncit lui Avraam să-i sacrifice propriul fiu, a făcut-o cu desăvârșită natură, așa cum ceri un pahar cu apă atunci când îți este sete, ceea ce înseamnă că era un obicei, și încă unul înrădăcinat. Ar fi fost logic, natural, pur și simplu uman, că Avraam să-l fi trimis pe domnul undeva, dar n-a făcut-o”.

„M-am săturat de poezia asta cu căile domnului nevăzute, domnul ar trebui să fie transparent și limpede precum cristalul [...] Un singur copil din cei care au murit făcuți scrum în Sodoma ar fi de ajuns să-l condamne fără drept de apel, dar dreptatea, pentru Dumnezeu, e un cuvânt fără rost”.

„Domnul făcu să cadă pucioasă și foc peste Sodoma și peste Gomora și le dărmă până la temelii,

întâmplă cu tot

și

înutul, cu to

și

și locuitorii

și

și toată vegeta

și

ia (...) Am un gând care nu-mi dă pace, Ce gând, întrebă Avraam, Cred că mai erau nevinova

și

și în Sodoma

și

și în celelalte ora

Recenzie carte: Jose Saramago - "Cain"

Scris de Dani Godja

Duminică, 15 Iulie 2012 06:28 - Ultima actualizare Duminică, 03 Februarie 2013 11:09

Ș
e care au fost arse, Dacă ar mai fi fost, domnul
Ș
i-ar fi îndeplinit promisiunea pe care mi-a făcut-o, le-ar fi cru
ț
at via
ț
a, Copiii, zise cain, copiii aceia erau nevinova
ț
i, Dumnezeule, murmură avraam
Ș
i vocea lui sună ca un geamăt, Da, o fi dumnezeul tău, dar n-a fost
Ș
i al lor.”

„Atunci moise se postă la intrarea taberei și strigă, Cine e cu domnul, să mi se alăture. Toți cei din tribul lui levi i se alătură, iar moise proclamă, Iată ce zice domnul, dumnezeul israelului, lua

ț
i fiecare câte o spadă, întoarce
ț
i-vă la tabără
Ș
i merge
ț
i din u
Ș
ă în u
Ș
ă, omorând fiecare dintre voi pe fratele, prietenul, vecinul vostru.
Ș
i a
Ș
a au murit vreo trei mii de oameni. Sângele
Ș
iroia printre corturi ca o revărsare izvorâtă din pământ, ca
Ș
i cum ar fi sângerat însu
Ș
i pământul, corpuri cu gâturile tăiate, cu bur
ț
i spintecate, sfâ
Ș
iate pe din două, zăceau peste tot,

Recenzie carte: Jose Saramago - "Cain"

Scris de Dani Godja

Duminică, 15 Iulie 2012 06:28 - Ultima actualizare Duminică, 03 Februarie 2013 11:09

†
ipetele femeilor
§
i copiilor se auzeau până departe, în vârful muntelui sinai, unde domnul se bucura de răzbunarea sa. Cain nu-
§
i putea crede ochilor. Nu fuseseră de ajuns sodoma
§
i gomora distruse de foc, aici, la poalele muntelui sinai, se arăta dovada de netăgăduit a răută
†
ii adânci a domnului, trei mii de oameni omorâ
†
i doar pentru că se enervase el din cauza unui rival inventat, în forma unui vi
†
el
(...)”

„Cain” este un roman curajos, deloc ateu dar puternic anticanonic, cu pasaje de un umor savuros și foarte bine scris. Pentru unele persoane, aceasta carte poate fi considerată o imensă blasfemie. Eu o vad ca un act literar liber exprimat, o fictiune care însă poate trezi interesante dezbateri teologice.